

De absentibus.

Chamofissimi. J. U. Doctoris et interpretis acutissimi Domini Philippi Dech sine de Decio Mediolanensis cometaria amplissima super titulo de officio et potestate iudicis delegati. partimq; super c. j. de consuetudine. Incipiunt.

De consuetudine.

Rubrica.

- 1 Consuetudo est ius non scriptum.
- 2 Consuetudo: stilus: us: et prescriptio: qualiter differunt.
- 3 Consuetudo quid sit.
- 4 Verba consuetus et solitus qualiter differunt.

Absentibus ordinaria lectione defraudent que in presenti anno erit in famoso illo titulo de officio delega. pro istis tribus lectionib; que ante principium studi occurunt videbim? utiliter rubricam t.e. primum de consuetudine. et in primis Rub. ista continuaret ut per Abb. post alios hic. Ex qua continetur ne babetur q; consuetudo ius non scriptum appellat ut probat in s. constat. in. s. ex non scripto. institu. de iu. natu. in. c. consuetudo. s. cu. itaq;. j. d. Et ista consuetudo amplia et etiam pcedat si consuetudo in scriptis redigatur; q; per hoc non definit esse consuetudo. ut no. Bartol. in. l. de quibus. col. v. ver. sed nunquid. ff. de ll. per. l. mo. ff. de ll. Et q; scriptura non inducit aliqd noui s; solu. pbat. l. cu. res. C. de probatio. l. contrabif. de pigno. et idem tenet Bar. in. l. s. in. p. col. i. ff. de vulgari. cu. similibus. vt tradit ibi Aler. col. u. s. Et idem sequit Anto. in. c. in. p. in. col. ii. j. eo. Ange. are. in. d. s. ex non scripto. col. i. C. moderni tñ bic Papiesribentes in. d. l. s. in. pri. tenent contra Bar. per illum ter. cu. ibi not. vbi patet q; pupillaris substitutio fuit moribus et consuetudine introducta. Tamē q; cu. noua forma redacta est in scriptis de iure ciuii. d. l. ius aut ciuile. ff. de insti. et iur. C. Sed aduertendū est: q; ista ratio respicit particulariter dispositionem. d. l. s. vbi consuetudo per scripturam alterat. Et non videt impugnare dictū Bar. qui generaliter loquitur q; consuetudo simpliciter in scriptis redigatur ita q; consuetudo precedens nō alteratur. C. Alterius tñ contra Bar. videt ter. in. d. s. cu. itaq;. in. c. consuetudo. j. d. dum ibi absolute d: que in scriptis redacta est constituto vocal: que in scriptis redacta non est consuetudo appellatur. Et hoc idē ratione cōprobatur: q; in consuetudine cōsensus tacitus considerat. l. de quibus. ff. de legi. sed per scripturas cōsensus expressus habet: q; scriptura loquit. l. epistola iter claras. C. de summa trinitate. ibi q; scripture loquuntur. C. Ad ista etiā responderi pōt q; haberent locuz a principio q; nōdūm formata est consuetudo: q; tñ ex scripture argueret q; est constituto et non consuetudo: et isto calu nō loquit Bar. Secus videt q; nō fuit consuetudo introducta que postea in scriptis redigatur: put Bar. dicit. C. Et resoluendo cōcludamus veraz esse opinionē Bar. put ipse loquitur per rationē suam: q; scriptura nō inducit facti sed q; factū est probat in. d. l. s. res. et scripture in isto calu videt facta ad faciliorem probationē. l. contrabif. ff. de pigno. Et ad hoc bene facit: q; cum de natura consuetudinis sit q; in ea nō requirat scripture. d. l. mo. z. d. s. ex non scripto. si facta sit scripture de consuetudine in dubio videt facta ad. probationē: ita et natura consuetudinis nō alteratur: ut in simi. casu. no. Saly. in. l. cōtractus. col. iii. C. de fide instru. cum si. vtraherit Bretri. in consi. clx. longa est col. iii. in secunda dubio. et ibi ex pluribus cōcludit q; inter partes agat q; de cōtractū empioris scripture cōstat et non per hoc cōtractū de celebriari in scriptis sed illa scripture simpliciter ad faciliorem probationē requisita videtur. d. l. contrabif. de pignoribus. C. Et videmus etiā q; testamen. tō nuncupative factū d: in scriptis redigatur: ut notat in. s. fin. insitu. de testa. et tradit Spec. in. titu. de instrumenti editione. s. vt autem. et facit q; not. Pau. de cast. per illu. tert. in. l. postbamus in p. in. ff. de iniu. rupto. et in. l. filii qui patri. s. col. u. de vulg. et pupil. et q; no. p. in. l. qui se patris. C. vnde liberi. et q; ibi aler. col. ri. Et ista cōclusio Bar. vt dixi pcedit prout ipse loquitur q; consuetudo q; formata est in scriptis redigatur: secus aut̄ estet a princ. per supradicta. et no. Bar. in. d. l. de quib;. col. iii. v. sed iuxta premis. quero in repeti. C. Secundo limitat pcedere q; si in scriptis simpliciter redigatur: secus si aliquip addatur vel detrahatur: vt not. in dicta l. s. de vulga. C. Tertio limitat nisi cōstaret de mēte scribētis q; voluisse legem cōdere: vt q; in scripture dicat statuimus. t.c. vt est ter. in. c. s. de preb. in. vi. no. Bar. in. o. l. de quibus. in. iii. col. ver. item querit in repetitione. C. Ultimo limitat vt habeat locum q; consuetudo redigatur in scriptis in loco vbi consuetudo viget: secus si in alio loco: ut probat in. c. s. de clandestina despō. C. Et ad iup. dicta notandum est q; essentialis differētia inter constitutionē et consuetudinem non est scripti ad non scriptū: sed taciti ad exp̄ellū. L. de quibus. ff. de legib;. et licet iura videātur ponere talem differencem scripti ad non scriptum. d. s. ex non scripto. z. d. s. cu. itaq;. babuerunt respectum ad communem contingentiam: q; plerūq; in constitutionibus scripture interuenit et non in consuetudine.

De consuetudine.

57

Sed ista differentia nō est essentialis: vt dicit Antonius de bu. in c. fina. de consuetudine. col. iii. in fine. Et fuit ista opinio Petri vitramontani quaz Barto. reprobat in. l. s. colum. v. ver. secundo quero. C. que sit longa consuetudo. Et ibi tenet quod ino non scriptum sit de esse consuetudinē: et istud videtur verum a principio in consuetudine introducenda: quia si scriptura interueniret non esset consuetudo quia expressum haberet cōsensum: sed postea quā esset formata consuetudo bene potest redigi in scriptis ad faciliorē probationē: et tūc illa scriptura non alterat consuetudinem: vt diri. et notat Barto. in. l. de quibus. column. v. in verſculo que ro nunquid. in lectura. et in repetitione. in. iii. col. ver. s. sed iuxta predicta quero. C. Expeditis bis que ad continuationem pertinet: ad declarationem tituli premittendum est quod cōsuetudo de qua loquitur iste titulus: a prescriptione a stilo et ab usu distinguatur. Et primo de prescriptione colligitur ex diversitate titulorum de consuetudine: et de prescriptionibus. argumentum. l. s. idem. ff. de codicillis. Et in effectu inter consuetudinem et prescriptionem differentia est quia consuetudo est circa mores et respicit ius publicum: quod alicui punito tantum non appropiat. sed prescriptio est rerum: quia agitur de rebus vel iuribus alicui punito acquirendis: vt not. Paul. de cast. post Bal. quem ibi refert in. l. cum de consuetudine. ff. de legibus. et idem Bal. in. c. fin. col. iii. in. ver. s. querunt doct. infra eodem. et ibi Anto. de but. in sexta. charta. col. vii. ver. s. sic dico substantiam differentiam. et no. Bart. l. s. col. vi. ver. s. deinde quero. C. que sit longa consuetudo: et in. l. de quibus. column. iii. in. repetitione. ff. de legi. Angel. aretin. in. s. ex non scripto. col. u. s. in. institu. de iure naturali. Et ideo consuetudo respecta prescriptionis fauorabilis est: quia respicit ius publicum et extendetur. ipsa vero prescriptio odiosa est et restringitur: vt not. Anto. de but. post Inno. in. c. dilecto. col. s. de officio archidia. et in. c. fina. charta. vi. column. iii. ver. s. et bis cōcluditur. et eodem. Bald. in. l. de quibus. col. s. xxi. de legi. vbi allegat Innocen. in. d. c. dilecto. et idem Card. in. cle. j. column. viii. in. vi. questione. de supplen. neglig. prelatorum. Unde quod dicitur in. c. j. de prescriptio. in. vi. de titu. qui in prescriptione ibi requiritur: illud non habet locum in consuetudine: vt no. Domi. post Archidi. ibi in secunda oppositione. Angel. in. l. de quibus. col. u. antep. Bal. in. tit. de pace constantie. col. v. ver. et no. hic expressum. et Aleran. in. cōsilio. xxviii. super primo questo. col. i. lib. iii. et diri in. cōsilio. xxix. vido puncto. col. s. ff. C. Secundo etiam stilus differt a consuetudine: nam licet quādōs pro eodem ponantur stilus et consuetudo: vt in. c. quam grā. ui. de criminē falsi. tamen proprie differunt: quia consuetudo de qua iste titulus loquitur generalis est: stilus vero est particularis per se. ut alicuius officij et respicit scripturam et ordinem procedebat: vt no. Bar. in. d. l. de quibus. in. repetitione. col. u. iii. ver. v. ultra hoc quero. et Elbe. ibi. in. charta. j. in. ver. s. in quo autem differunt. Et de hoc notat Ange. areti. in. s. ex non scripto. col. iii. ver. s. queror de stilo. Joan. and. in. c. s. col. ii. j. eo. et ibi Anto. de but. in vi. charta. col. s. j. qui notabiliter dicit quod in tali stilo cursus temporis non requiritur sicut in consuetudine: et quod talis stilus nō arcet sicut consuetudo sed solum declarat mentem scribentis. C. Sed contra ista dicta Anto. de but. facit quia stilus curie facit ius: vt no. Abb. per illum ter. in. c. ex literis. in penultimo notabili. de constituto. et in. c. bone. et primo. col. penul. de postulat. prelatorum. et stilus sacri palati dicitur esse ius: licet proveniat ex facto: vt notat Rota in deci. xv. cod. tit. in antiquis. et stilus unus principis idem operatur quod cōsuetudo vt tradit Aler. in. cōsilio. xxix. v. s. col. s. in. s. lib. iii. C. Breuiter resolendo distinguendum est quod aut loquitur de stilo eius qui habet potestatem legis condende. et habent locum qui supia priori allegata sunt. Aut loquitur in eo qui non habet potestatem legis condende. et videtur procedere dictum Anto. de but. quia talis stilus non arcat nec videtur requirere cursum temporis: et ideo magistratus non potest per stilum eius aliquid introducere contra ius cōmune: vt notat Aleran. qui alios refert in consi. xxxv. vido themate. in fine lib. ii. C. Tertio etiam vīsus a consuetudine distinguuntur: quia vīsus sōnat in factum et consuetudo in ius: et vīsus videtur causa consuetudinis non tamē immediata sed mediatā: quia ex vīsa voluntas tacita colligitur ex: quia immediata consuetudo inducitur: et notat Bart. in. l. de quibus in lectura in. s. de legib;. et in. l. s. column. vi. in. ver. s. de iure quero. C. que sit longa consuetudo. et no. Anto. de bu. et Imo. in. c. cum consuetudinis in princ. de consuetudine. et tradit Corneus Perasi. in consi. lxxix. vīsis actis. circa fin. lib. j. C. His premis quia hic tractatur de consuetudine: queritur quid sit cōsuetudo. et Abbas in effectu videtur approbare distinctionem in qua reshet Barto. in. l. de quibus. col. iii. in. lec. et idem Bart. in. l. s. col. iii. in. j. q. C. que sit longa consuetudo. et talis distinctionis com. maniter approbat: vt Ang. de aetio concludit in. s. ex non scripto. col. u. s. Breuiter tamen etiam placet distinctionis Idori quam Abbas prima hic refert et dicamus quod est quoddam ius moribus ventium institutum quod pro lege suscipitur cum deficit lex: et c. consuetudo. prima distinctione. in. princip. et reperio quod